

Hallucinatie onderzoek (Deel I), fenomenologie en cognitie

Gepubliceerd: 28-05-2013 Laatste bijgewerkt: 24-04-2024

Het in kaart brengen van de fenomenologie van hallucinaties en wanen in psychiatrische en neurologische ziektebeelden, alsmede in de algemene populatie . Door het vergelijken van deze informatie kunnen subtypen opgespoord worden die mogelijk...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON44017

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Hallucinatie onderzoek

Aandoening

- Overige aandoening
- Psychiatrische stoornissen NEG

Synoniemen aandoening

hallucinaties, stemmen horen

Aandoening

en neurologische stoornissen

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Universitair Medisch Centrum Utrecht

Overige ondersteuning: Ministerie van OC&W

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: cognitie, fenomenologie, hallucinaties

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De scores op de nieuw ontwikkelde vragenlijst (Questionnaire Psychotic Symptoms) en op de hierboven beschreven cognitieve taken.

Secundaire uitkomstmaten

Uitkomsten uit de latente klasse analyse, de subtypen hallucinaties en wanen die worden gevonden.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Hallucinaties en wanen zijn kernsymptomen van psychotische stoornissen zoals schizofrenie. Zo'n 75% van deze patiënten ervaart op een gegeven moment deze symptomen. Behandelmethoden zijn niet altijd effectief, aangezien 25% van deze patiënten geen baat heeft bij anti-psychotica. Omdat het precieze ontstaansmechanisme van deze symptomen nog niet bekend is, is het ontwikkelen van nieuwe, alternatieve behandelmethoden is moeilijk.

Hallucinaties en wanen komen ook voor in andere psychiatrische aandoeningen (zoals borderline persoonlijkheidsstoornis, post-traumatische stress stoornis), in neurologische aandoeningen (zoals Alzheimer's, Parkinson, Lewy Body Dementie), in patiënten met beperkingen in het gehoor of in de visie en daarnaast in de (gezonde) populatie. Het is niet duidelijk of de hallucinaties en wanen in al deze groepen een zelfde fenomeen zijn. Door verschillende meetmethoden, waarmee deze symptomen in kaart kunnen worden gebracht, zijn per (diagnostische) groep verschillend wat het moeilijk maakt om ze te vergelijken.

Doel van het onderzoek

Het in kaart brengen van de fenomenologie van hallucinaties en wanen in psychiatrische en neurologische ziektebeelden, alsmede in de algemene populatie. Door het vergelijken van deze informatie kunnen subtypen opgespoord worden die mogelijk verschillend reageren op verschillende behandelingen. Het vinden van cognitieve markers die bijdragen aan een final common pathway bij het ervaren van hallucinaties en/of wanen. Op basis hiervan kunnen nieuwe effectievere behandelstrategieën ontwikkeld worden.

Onderzoeksopzet

1. Validatie van de vragenlijst

Hiertoe worden ongeveer 50 personen met psychotische symptomen per groep geïnccludeerd. Een nieuw ontwikkelde vragenlijst wordt afgenomen alsmede een aantal andere vragenlijsten die hetzelfde of juist andere constructen meten.

2. Onderzoek naar de subtypen op basis van deze vragenlijst

Wanneer van minimaal 510 patiënten deze vragenlijst is afgenomen (minimaal 50 per groep), kan gezocht worden naar verschillende subtypen van hallucinaties en wanen.

3. Afnemen van een aantal cognitieve taakjes

een visuele top-down taak, een auditieve top-down taak en een source recognition taak. Daarnaast enkele korte taakjes die aandacht en taal in kaart brengen ter controle. Dit wordt bij 40 proefpersonen binnen een groep gedaan, waarvan 20 met hallucinaties en 20 zonder hallucinaties. In de groep patiënten met gehoorverlies betreft dit aantal 140, waarvan 70 deelnemers met hallucinaties en 70 zonder hallucinaties.

Inschatting van belasting en risico

Het risico wordt verwaarloosbaar geschat, de deelnemers moeten wel een tijdsinvestering maken voor deelname aan deze studie.

Contactpersonen

Publiek

Universitair Medisch Centrum Utrecht

Heidelberglaan 100
Utrecht 3584CX
NL

Wetenschappelijk

Universitair Medisch Centrum Utrecht

Heidelberglaan 100
Utrecht 3584CX
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Alleen deelnemers van 18 jaar en ouder die consent kunnen geven worden geïnccludeerd. Patienten met delirium worden pre-operatief gevraagd voor deelname, wanneer zij geheel wilsbekwaam zijn.

In het geval van een diagnostische groep met psychotische symptomen: patiënten moeten (een van deze) symptomen minimaal 1x in de afgelopen maand hebben gehad. Gezonde proefpersonen met stemmen moeten deze minimaal eens per maand horen.

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

1. Leeftijd van onder de 18 jaar
2. Deelnemers die geen Nederlands kunnen lezen, spreken of begrijpen
3. Deelnemers die wilsonbekwaam zijn
4. Voor de controle groep: geen hallucinaties in de afgelopen twee jaar, en lifetime niet meer dan één episode van hallucinaties met een maximale duur van één week

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen
Onderzoeksmodel:	Anders
Toewijzing:	Niet-gerandomiseerd
Blinding:	Open / niet geblindeerd
Controle:	Actieve controle groep
Doel:	Algemeen wetenschappelijk

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestopt
(Verwachte) startdatum:	27-06-2013
Aantal proefpersonen:	760
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	28-05-2013
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METC NedMec
Goedgekeurd WMO	
Datum:	24-10-2013
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC NedMec
Goedgekeurd WMO	
Datum:	28-07-2015
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC NedMec
Goedgekeurd WMO	
Datum:	09-11-2016
Soort:	Amendement

Toetsingscommissie:	METC NedMec
Goedgekeurd WMO	
Datum:	09-03-2017
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC NedMec

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL42959.041.13